

ΑΡΧΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

(ΥΠΟΘΕΣΗ ΑΡ. 73/2018(68))

ΑΥΤΕΠΑΓΓΕΛΤΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΠΙΘΑΝΩΝ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΟ «ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΥΠΡΟΥ (ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΗ ΕΚΠΟΜΠΗ Ρ.Ι.Κ. ΕΝΑ)»

Ημερομηνία Απόφασης: 22 Μαΐου, 2019

Ενώπιον: κ.κ. Ρόνας Πετρή Κασάπη, Προέδρου, Μαρίας Κούσιου, Αντιπροέδρου, Σέργιου Ποΐζη, Τάσου Κυρμίτση, Χρύσωσ Τσόκκου, Πάνου Κανελλόπουλου, Μελών.

Η κ. Αγγελική Λαζάρου, Μέλος, ειδοποιήθηκε κανονικά για τη συνεδρία, αλλά δεν παρευρέθηκε για προσωπικούς λόγους.

Για το Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου (ΡΙΚ): οι κ.κ. Πόλυς Πολυβίου και Μαρία Αντωνίου, Δικηγόροι του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου και Πανίκος Χ'΄ Παναγής Διευθυντής Ειδήσεων του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου, κατόπιν σχετικής πρόσκλησης της Αρχής.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Στην παρούσα υπόθεση, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου εξετάζει αυτεπάγγελτα την από μέρους του Ιδρύματος πιθανή παράβαση του **άρθρου 18B** του περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου Νόμου Κεφ.300Α (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα).

Το πιο πάνω άρθρο προβλέπει ότι:

18B- Το Ίδρυμα απαγορεύεται να μεταδίδει προγράμματα που να περιέχουν πρόκληση μίσους βάση φυλής, φύλου, θρησκείας ή εθνικότητας.

Ύστερα από σχετική απόφαση της Αρχής ημερομ. 28.11.2018 οι πιθανές παραβάσεις τέθηκαν υπόψη του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου με επιστολή της Αρχής ημερομ. 10.12.2018 για οποιεσδήποτε εξηγήσεις και/ή παραστάσεις και/ή θέσεις του και για να δηλώσει κατά πόσον επιθυμεί να επιθεωρήσει το διοικητικό φάκελο της υπόθεσης.

Η διερευνώμενη παράβαση που τέθηκε υπόψη του Οργανισμού εκτίθεται πιο κάτω στο υποστοιχείο 1:

1. Στις **3/8/2018**, μεταξύ των ωρών **20:00 – 20:10**, το Ίδρυμα μετέδωσε στο πλαίσιο του κεντρικού δελτίου ειδήσεων **ρεπορτάζ που περιείχε πρόκληση μίσους βάσει φυλής** κατά παράβαση του **άρθρου 18B** του περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου Νόμου, κεφ.300Α (όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα).

Συγκεκριμένα, στο πλαίσιο του δελτίου ειδήσεων του Ιδρύματος μεταδόθηκε ρεπορτάζ για το κέντρο φιλοξενίας ασυνόδευτων παιδιών που έπειτα από κυβερνητική απόφαση θα δημιουργηθεί στο Ζύγι. Ειδικότερα, κατά τη διάρκεια του ρεπορτάζ μεταδόθηκαν οι δηλώσεις της κοινοτάρχης Ζυγίου, η οποία ανέφερε τα εξής: *για να καταλάβετε γιατί έγινε όλος αυτός ο σάλος σε μια γειτονική κοινότητα την Κοφίνου υπάρχει ένα άσυλο. Ο κόσμος όταν δεν γνωρίζει τι είναι αυτό το κέντρο φιλοξενίας το συνδυάζει με κάτι άλλο και τα όσα ακούμε καθημερινά από το γειτονικό χωριό, φωτιές, μαχαιρώματα, σκοτωμούς, κλεψιές, αυτά φοβίζουν τον κόσμο μας. Ο κόσμος μας δεν γνωρίζει.*

Σε άλλο του ρεπορτάζ προβλήθηκαν οι δηλώσεις κατοίκων της περιοχής, στις οποίες αναφέρθηκαν τα πιο κάτω:

Δήλωση 1: Η άποψή μου εμένα είναι αρνητική, τελείως αρνητική, διότι το Ζύγι είναι ήδη πολλά πολλά βαρεμένο τζαι αν μας φέρουν τζαι τους μισσιούς δακάτω αύριο εννά αρκέψουν οι κλεψιές, εννά αρκέψουν οι φασαρίες, διότι τούτοι όπως ξέρετε μέρα νύχτα κάθονται τζαι πίνουν τζαι μεθκιούν. Απλώς ταΐζομεν τους, ποτίζομέν τους τζαι έχουμέ τους τζαι πάνω στην κκελέ μας μέρα νύχτα.

Δήλωση 2: Εκαταφέραμεν ό,τι έχομε, ό,τι σαβούρα έχομε να τα φέρομε στην περιοχή του Ζυγίου. Νομίζω ότι εν περιττό, γιατί έχει και άλλες περιοχές οι οποίες μπορούν να χρησιμοποιήσουν χώρους για κέντρα φιλοξενίας και ούτω καθεξής. Γιατί να τους φέρομε όλους εδώ;

Σημειώνεται ότι το υπό αναφορά κέντρο φιλοξενίας θα μπορεί να δεχθεί περίπου 100 παιδιά μέχρι 14 ετών τα οποία έφτασαν στην Κύπρο ασυνόδευτα και την επιχορήγηση της ανέγερσής του έχουν αναλάβει ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και τα Νορβηγικά ταμεία.

Το Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου με επιστολή του Γενικού Διευθυντή του, ημερομ. 12/12/2018 υπέβαλε αίτημα επιθεώρησης του διοικητικού φακέλου της υπόθεσης 73/2018(68) και επιπλέον ζήτησε παράταση για υποβολή των θέσεων του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου επί της συγκεκριμένης υπόθεσης.

Η Αρχή με επιστολή της ημερομ. 19/12/2018 έκανε δεκτά το αιτήματα του Ιδρύματος για επιθεώρηση του διοικητικού φάκελου και για παραχώρηση παράτασης προκειμένου να υποβάλει εξηγήσεις και/ή παραστάσεις και/ή τις θέσεις για την υπόθεση Αρ. 73/2018(68).

Η δικηγόρος του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου, κ. Μαρία Αντωνίου, επιθεώρησε το διοικητικό φάκελο της υπόθεσης Αρ. 73/2018(68) στις 4/1/2019.

Το Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου με επιστολή του Γενικού Διευθυντή του, κ. Μιχάλη Μαραθεύτη, ημερομ. 9/1/2019 (Παράρτημα Α') υπέβαλε γραπτώς τις θέσεις/ εξηγήσεις του Ιδρύματος αναφορικά με την υπόθεση Αρ. 73/2018(68).

Η Αρχή στη συνεδρία της Αρ.8/2019, ημερομ. 6.3.2019 αποφάσισε όπως η υπόθεση Αρ. 73/2018(68), η οποία προωθήθηκε και εκκρεμούσε η διαδικασία εξέτασής της πριν την έκδοση της απόφασης της ολομέλειας του Διοικητικού Δικαστηρίου στην προσφυγή υπ' αριθμόν 1873/2012 ημερομ, 31/1/2019, συνεχιστεί με τη νέα διαδικασία, σύμφωνα με την οποία παρέχεται το δικαίωμα για προφορική ακρόαση.

Η Αρχή με επιστολή της ημερομ. 20/3/2019 ενημέρωσε το Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου ότι ενόψει της απόφασης της ολομέλειας του Διοικητικού Δικαστηρίου στην προσφυγή υπ' αριθμόν 1873/2012 ημερομ, 31/1/2019, καλείται να υποβάλει εξηγήσεις και/ή παραστάσεις και/ή τις θέσεις του αναφορικά με την υπόθεση Αρ. 73/2018(68) είτε γραπτώς είτε προσωπικώς (αυτοπροσώπως και/ή μέσω αντιπροσώπου και/ή μέσω δικηγόρου) στην Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου.

Το Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου με επιστολή του δικηγόρου του, κ. Πόλυ Γ. Πολυβίου (Χρυσ αφίνης και Πολυβίου Δ.Ε.Π.Ε), ημερομ. 28/3/2019, ζήτησε όπως παρουσιαστεί ενώπιον της Αρχής μέσω των δικηγόρων του για υποβολή παραστάσεων, και/ή θέσεων, και/ή απόψεων αναφορικά με την υπόθεση Αρ. 73/2018(68).

Η Αρχή με επιστολή της ημερομ. 14/5/2019 κάλεσε το Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου να παρευρεθεί στη συνεδρία της, την Τετάρτη 22/5/2019 για να υποβάλει παραστάσεις σχετικά με τις πιθανές παραβάσεις που διατυπώθηκαν εναντίον του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου (Τηλεοπτική Εκπομπή Ρ.Ι.Κ. Ένα) και αφορούν στην Υπόθεση Αρ. 73/2018(68).

Κατά την ενώπιον της Αρχής διαδικασία που πραγματοποιήθηκε στις **22/5/2019** παρευρέθηκαν εκ μέρους του ΡΙΚ οι δικηγόροι του κ.κ. Πόλυς Πολυβίου και Μαρία Αντωνίου και ο Διευθυντής Ειδήσεων και Επικαιρών του ΡΙΚ, κ. Πανίκος Χ' Παναγής.

Κατά την έναρξη της διαδικασίας η Λειτουργός της Αρχής που χειρίστηκε την υπόθεση παρουσίασε ενώπιον της Αρχής, των δικηγόρων του Ιδρύματος, κ.κ. Πόλυ Πολυβίου και Μαρίας Αντωνίου και του Διευθυντή Ειδήσεων και Επικαιρών του Ιδρύματος, κ. Πανίκου

Χ' Παναγή τα γεγονότα της παρούσας υπόθεσης, όπως καταγράφονται στον Πίνακα Α' της Αρχής, ημερομ. 28/11/2018, ο οποίος κοινοποιήθηκε στο Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου με επιστολή της Αρχής, ημερομ. 10/12/2018.

Κατά τη διαδικασία ο Διευθυντής Ειδήσεων και Επικαίρων του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου, κ. Πανίκος Χ' Παναγής, ανέφερε ότι διερευνώντας την καταγγελία διαπίστωσε ότι ήταν ελλιπής αν όχι παραπλανητική καθώς στην καταγγελία αναφέρεται ότι το επίδικο ρεπορτάζ μεταδόθηκε μεταξύ των ωρών 20.00-20.10 ενώ αυτό μεταδόθηκε στις 20.37 σημειώνοντας ότι είναι άλλο αν μεταδόθηκε στην αρχή του δελτίου και άλλο αν μεταδόθηκε προς το τέλος του δελτίου ειδήσεων. Επίσης, ανέφερε ότι στην καταγγελία αναφέρονταν αποσπάσματα από δηλώσεις που έγιναν από την κοινοτάρχη Ζυγίου, οι οποίες όμως αποκόπτονταν από τις υπόλοιπες δηλώσεις και πρόσθεσε ότι αν καταγραφόταν πλήρης η είδηση θα ήταν διαφορετικό το περιεχόμενο. Ο Διευθυντής Ειδήσεων και Επικαίρων του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου ανέφερε ακόμη ότι στη δεύτερη δήλωση καταγράφεται η χρήση της λέξης «σαβούρα» και ότι το νόημα της δήλωσης πρέπει να μην αποκοπεί για να είναι σαφής η ερμηνεία. Στο σημείο αυτό ο Διευθυντής Ειδήσεων και Επικαίρων του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου σημείωσε ότι με τη χρήση της λέξης «σαβούρα» δεν εννοεί τους αλλοδαπούς αλλά κατά τη δική του δημοσιογραφική άποψη τα πετρέλαια. Ακολούθως σημείωσε ότι στο πλαίσιο του ρεπορτάζ μεταδόθηκε η ανακοίνωση του Υπουργείου Εργασίας και η ανακοίνωση του ΑΚΕΛ και ότι το θέμα θα συζητηθεί στη Βουλή των Αντιπροσώπων.

Ο Διευθυντής Ειδήσεων και Επικαίρων του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου ανέφερε ότι θεωρεί ότι στο επίδικο ρεπορτάζ παρατίθενται συγκεκριμένες απόψεις και ότι οι δηλώσεις που μεταδόθηκαν ήταν πολύ ηπιότερες και πολύ πιο προσεγμένες από τις αρχικές. Συμπλήρωσε ότι δεν είναι ο ρόλος του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου να λογοκρίνει τις απόψεις και την αντίδραση των κατοίκων και της κοινοτάρχη και ότι επανειλημμένα έχει αναφέρει και στην Επιτροπή Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας ότι θεωρεί ότι ο ρόλος του ΡΙΚ δεν είναι να αποκλείει απόψεις. Ολοκληρώνοντας την τοποθέτησή του ο Διευθυντής Ειδήσεων και Επικαίρων του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου σημείωσε ότι προτιμά να ακούγονται έστω και ακραίες απόψεις παρά να υπάρχει η εντύπωση ότι αυτού του είδους οι απόψεις, που ειρήσθω εν παρώδω ο ίδιος δεν τις θεωρεί ακραίες – όπως σημείωσε – δεν μεταδίδονται και προσέθεσε ότι στο ρεπορτάζ υπήρχε και η αντίθετη άποψη και ότι υπάρχει μια λεπτή γραμμή μεταξύ της ενημέρωσης και της μετάδοσης ακραίων απόψεων.

Στο σημείο αυτό η Πρόεδρος της Αρχής ρώτησε τον Διευθυντή Ειδήσεων και Επικαίρων του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου αν υιοθετούν τις θέσεις τους όπως αυτές τέθηκαν και γραπτώς σε επιστολή του Γενικού Διευθυντή του ΡΙΚ προς την Αρχή ημερομ. 9/1/2019 και απάντησε καταφατικά.

Στη συνέχεια της διαδικασίας πήρε το λόγο ο δικηγόρος του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου, κ. Πόλυς Πολυβίου και ανέφερε ότι σύμφωνα με το άρθρο 18B του περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου Νόμου Κεφ.300Α (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα) το Ίδρυμα απαγορεύεται να μεταδίδει προγράμματα που να περιέχουν πρόκληση μίσους βάσει φυλής, φύλου, θρησκείας ή εθνικότητας και ότι πρόκληση παρατηρείται όταν αυτός που μεταδίδει κάτι (ιδέες, ειδήσεις) υιοθετεί ή συμφωνεί με αυτά που μεταδίδει και καλεί κάποιον τρίτον να υιοθετήσει τα λεχθέντα. Σύμφωνα με το δικηγόρο του Ιδρύματος η πρόκληση – incitement υπάρχει όταν καλείς κάποιον να υιοθετήσει ρατσιστικά αισθήματα και πρόκειται για μια κατάσταση στην οποία κάποιος προσπαθεί να περάσει σε άλλους τα αισθήματά του που είναι ρατσιστικά.

Στο σημείο αυτό της διαδικασίας ο δικηγόρος του Ιδρύματος, κ. Πόλυς Πολυβίου, έθεσε το ερώτημα εάν το δελτίο ειδήσεων είναι πρόγραμμα. Στη συνέχεια ανέφερε ότι στο δελτίο ειδήσεων οι δημοσιογράφοι καλύπτουν δηλώσεις και γεγονότα με τα οποία ενίοτε διαφωνούν έντονα και διερωτήθηκε αν με το να μεταδίδονται ξενοφοβικές δηλώσεις αυτό ισοδυναμεί με το ότι αυτός που τις μεταδίδει συμφωνεί με το περιεχόμενό τους και ισχυρίστηκε ότι υπάρχει μια λεπτή γραμμή μεταξύ προβολής και κάλυψης και δεν πρέπει να δίνεται από τα μέσα η εντύπωση μιας καλής πραγματικότητας χωρίς προβλήματα ή ενός τέλει κόσμου. Επίσης σημείωσε ότι εντοπίζει ουσιώδη διαφορά μεταξύ της προβολής και της ενθάρρυνσης κάποιου να υιοθετούνται ρατσιστικά μοτίβα και απόψεις.

Ακολούθως, ο κ. Πολυβίου ανέφερε ότι εξέτασε παρόμοιες νομοθεσίες στο εξωτερικό που αφορούν privacy and freedom of expression (ιδιωτικότητα και ελευθερία έκφρασης – η μετάφραση δική μας) και σημείωσε ότι οι Richard Clayton και Hugh Tomlinson (eds) στο βιβλίο τους *Privacy and Freedom of Expression* (2001) αναφέρουν ότι σε απόφασή του ο δικαστής Bingham καταγράφει το δικαίωμα της ελευθερίας της έκφρασης ως θεμελιώδες δικαίωμα, το οποίο αναγνωρίζεται στο (αγγλικό) εθιμικό δίκαιο¹ και συνεχίζοντας για το ίδιο δικαίωμα αναφέρει ότι σύγχρονη δημοκρατική διακυβέρνηση σημαίνει διακυβέρνηση του λαού, από το λαό για το λαό. Αλλά δεν μπορεί να υπάρξει καμία διαβεβαίωση ότι η διακυβέρνηση γίνεται για το λαό εκτός και αν τα γεγονότα γνωστοποιούνται και τα ζητήματα γίνονται, δημόσια, θέμα συζήτησης.² Ο κ. Πολυβίου σχολίασε ότι αν οι ανόητες, ρατσιστικές δηλώσεις δεν μεταδίδονται από τα μέσα και κρύβονται από την κοινή γνώμη τότε δεν θα υπάρχει αντίλογος και πρόσθεσε ότι η δημόσια προβολή και διαφάνεια είναι η καλύτερη πρακτική για

---

¹ Η διατύπωση στο πρωτότυπο ως εξής: *Lord Bingham has described free expression as a 'fundamental right which has been recognised at common law for many years'*. (Clayton, R. And Tomlinson H. (2001) *Privacy and Freedom of Expression*. Oxford: Oxford University Press) Η μετάφραση του αγγλικού κειμένου όπως φαίνεται στο κυρίως κείμενο της απόφασης δική μας.

² Η διατύπωση στο πρωτότυπο ως εξής: *Modern democratic government means government of people by the people for the people.. But there can be no assurance that government is carried out for the people unless the facts are made known the issues publicly ventilated.* (Clayton, R. And Tomlinson H. (2001) *Privacy and Freedom of Expression*. Oxford: Oxford University Press) Η μετάφραση του αγγλικού κειμένου όπως φαίνεται στο κυρίως κείμενο της απόφασης δική μας.

άσκηση ελέγχου. Φέρνοντας σχετικό παράδειγμα ο κ. Πολυβίου σημείωσε ότι αν στο πλαίσιο ενός δελτίου ειδήσεων υπάρξει κάλυψη ειδήσεων σχετικά με τρομοκρατία τότε αυτό δεν μπορεί να θεωρηθεί ως υιοθέτηση της τρομοκρατίας, καθώς αυτό που απαγορεύεται είναι the offence of glorifying terrorism (η αποθέωση της τρομοκρατίας – η μετάφραση δική μας). Αυτό που απαγορεύεται από τις σχετικές νομοθεσίες, επανέλαβε ο κ. Πολυβίου, είναι η προβολή θεμάτων και δηλώσεων με τέτοιες εκφράσεις και τρόπο ώστε να πλασάρεται η τρομοκρατία και να ενδοξοποιείται ή να ηρωοποιείται η άσκηση τρομοκρατίας.

Στη συνέχεια της διαδικασίας ο κ. Πολυβίου έκανε αναφορές στη ρητορική φυλετικού μίσους (racial hatred) και επίληση των Clayton and Tomlinson (2001) όπου στο βιβλίο τους *Privacy and Freedom of expression* (σελ.337) σημειώνουν σχετικά με το συγκεκριμένο θέμα ότι η προπαγάνδα/ρητορική μίσους είναι υλικό που προωθεί το μίσος ενάντια σε μειονοτικές ομάδες και συνεχίζουν ότι ο Ποινικός Κώδικας προνοεί ότι είναι αδίκημα το να προωθεί κανείς εσκεμμένα το μίσος έναντι ‘οποιοδήποτε μέρους του λαού που διακρίνεται βάσει του χρώματος, φυλής, θρησκείας ή εθνικής καταγωγής’.³ Ολοκληρώνοντας την παραπομπή του στη διεθνή βιβλιογραφία ο κ. Πολυβίου σχολίασε ότι δεν μπορεί ούτε το Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου ούτε οποιοσδήποτε να κατηγορείται και να δικάζεται ότι προκαλεί μίσος το οποίο σημαίνει να προωθεί το μίσος, με το να καλύψει περιστατικά βίας εναντίον μαύρων, ομοφυλοφίλων, γυναικών, κάτι που είναι δυστυχώς η κληρονομιά της εποχής μας. Με το να μεταδίδει τα περιστατικά δεν σημαίνει ότι αυτό προκαλεί μίσος και το Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου απλά μεταδίδει και αυτό σημαίνει ότι εκθέτει σε δημόσιο διάλογο. Ο κ. Πολυβίου πρόσθεσε ότι όταν εκτίθενται οι απόψεις και όταν υπάρχει το φως της δημοσιότητας, τότε φαίνεται η γύμνια του ρατσιστικού λόγου και ότι το κεντρικό δελτίο ειδήσεων όταν προσπαθεί να πλασάρει με επιδοκμασία τέτοιες απόψεις είναι προκλητικό. Ωστόσο, είπε, το να καλυφτεί το γεγονός είναι διαφορετικό και δεν αποτελεί ρατσισμό το να το καλύπτεται το γεγονός ειδησεογραφικά, αλλά είναι ρατσισμός να υποστηρίζεις εκείνο το είδος του λόγου. Είναι ο ρόλος του ΡΙΚ, σημείωσε ο κ. Πολυβίου, να μεταδίδει απόψεις και να προάγει πολυφωνία. Στο σημείο αυτό ο κ. Πολυβίου ανέφερε ως παράδειγμα προηγούμενο πρόγραμμα του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου στο οποίο μεταδόθηκε συνέντευξη του Έλληνα τραγουδιστή Νότη Σφακιανάκη κατά τη διάρκεια της οποίας ο τραγουδιστής ύβριζε τους Αλβανούς και τους μαύρους. Όταν στο πλαίσιο της συνέντευξης ο παρουσιαστής απαντά στους ισχυρισμούς του συνεντευξιαζόμενου και διαφωνεί με τα λεχθέντα του τότε, θεωρεί ο κ. Πολυβίου, το Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου δεν μπορεί να κατηγορηθεί ότι προκαλεί μίσος, ιδιαίτερα σε μια εποχή που η μετανάστευση, η ξενοφοβία και ο ρατσισμός αποτελούν σήμερα ευρωπαϊκό πρόβλημα. Επανερχόμενος στο επίδικο ρεπορτάζ ο κ. Πολυβίου ανέφερε ότι στο ίδιο πλαίσιο που μεταδόθηκαν οι απόψεις που ήταν ρατσιστικές μεταδόθηκαν επίσης και οι δηλώσεις του

---

³ Η διατύπωση στο πρωτότυπο ως εξής: *Hate propaganda is material that promotes hatred against minority groups. The Criminal Code makes it an offence to wilfully promote hatred against ‘any section of the public distinguished by colour, race, religion, or ethnic origin’.* (Clayton, R. And Tomlinson H. (2001) *Privacy and Freedom of Expression*. Oxford: Oxford University Press, p. 337) Η μετάφραση του αγγλικού κειμένου όπως φαίνεται στο κυρίως κείμενο της απόφασης δική μας.

Υπουργείο και του ΑΚΕΛ, που δεν ήταν ρατσιστικές και επανέλαβε ότι υπάρχει μια λεπτή διαχωριστική γραμμή μεταξύ υιοθέτησης απόψεων από τη μια και κάλυψής ή προβολής τους από την άλλη.

Στη συνέχεια ο κ. Πολυβίου είπε ότι η Αρχή λειτουργεί και ενεργεί ως ο μέσος κοινός μορφωμένος πολίτης που κάνει value judgments (αξιολογικές κρίσεις – η μετάφραση δική μας) και όχι ως ειδικός και ως εκ τούτου, και αυτό είναι νόμιμο και με βάση το ευρωπαϊκό κεκτημένο, η Αρχή θα πρέπει να είναι έτοιμη ενδεχομένως να αναθεωρήσει κάποιες αρχικές απόψεις της μετά την διαδικασία. Η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, όπως ανέφερε ο κ. Πολυβίου, έχει διαχρονικά καλή φήμη για την ευγένεια και τον τρόπο που αντιμετωπίζει τους δικηγόρους, την ευχαρίστησε για αυτή την στάση και προσέγγισή της και επανέλαβε ότι στην προκείμενη περίπτωση το Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου έκανε τη δουλειά του με το να μεταδώσει και να καλύψει ειδήσεις, χωρίς να αποθεώνει το μίσος και το ρατσισμό.

Ακολούθως, η Πρόεδρος της Αρχής ρώτησε τους εκπροσώπους του Ιδρύματος αν γνώριζαν εκ των προτέρων τις δηλώσεις που θα μεταδίδονταν εντός του ρεπορτάζ. Ο Διευθυντής Ειδήσεων και Επικαίρων του ΡΙΚ απάντησε θετικά και συμπλήρωσε ότι μεταδόθηκαν επίσης οι θέσεις του Υπουργείου και του ΑΚΕΛ που ήταν αντίθετες με τις δηλώσεις των κατοίκων της περιοχής, όμως οι δηλώσεις του Υπουργείου και του ΑΚΕΛ δεν καταγράφηκαν στον Πίνακα Α' της Αρχής και ότι το Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου κατηγορείται χωρίς όμως να γίνεται λόγος ότι στο πλαίσιο του επίδικου ρεπορτάζ ακούστηκε και η αντίθετη άποψη που δεν ήταν ρατσιστική. Αν, πρόσθεσε ο Διευθυντής Ειδήσεων και Επικαίρων του ΡΙΚ, δεν αναφερόταν η αντίθετη άποψη στο ρεπορτάζ, τότε θα δικαιολογείτο η κατηγορία εναντίον του Ιδρύματος.

Το Μέλος της Αρχής, κ. Τάσος Κυρμίτσης, ρώτησε τη Λειτουργό της Αρχής που διεκπεραίωσε την παρακολούθηση του επίδικου ρεπορτάζ και συνέταξε το πόρισμα που τέθηκε ενώπιον της Αρχής αν αληθεύει το γεγονός ότι μεταδόθηκαν και δηλώσεις του Υπουργείου και του ΑΚΕΛ στο πλαίσιο του ρεπορτάζ. Η Λειτουργός της Αρχής απάντησε καταφατικά.

Το Μέλος της Αρχής, κ. Τάσος Κυρμίτσης, απευθυνόμενος στο δικηγόρο του Ιδρύματος, κ. Πολυβίου, σημείωσε ότι στην προφορική του αγόρευση εστίασε στη λέξη πρόκληση και έθεσε το ερώτημα αν με τη λέξη πρόκληση ο νομοθέτης εννοεί ότι προκειμένου να κριθεί ότι υπάρχει παράβαση θα πρέπει και το ΡΙΚ να υιοθετεί την εν λόγω θέση ή αν εννοεί ο νομοθέτης ότι και η διέγερση του αισθήματος προς μίσος αποτελεί παράβαση. Ο κ. Πολυβίου απαντώντας σημείωσε ότι η πρόκληση σημαίνει παρακίνηση, προτροπή, υποκίνηση και πρόσθεσε ότι δεν μπορεί να αποκλείονται δυσάρεστα γεγονότα ή γεγονότα με τα οποία διαφωνούμε γιατί αυτό συνιστά λογοκρισία. Βασική αρχή, όπως είπε ο κ. Πολυβίου είναι η ελευθερία του λόγου ιδιαίτερα για το Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου και ιδιαίτερα για τα δελτία ειδήσεων που βασικός τους στόχος και αποστολή είναι η κάλυψη γεγονότων. Πρόσθεσε ότι είναι ενδεικτικό της εποχής μας η μετανάστευση, ο ρατσισμός, τα εκατομμύρια των δυστυχισμένων ανθρώπων στην Ευρώπη και

ότι η λέξη πρόγραμμα δεν μπορεί να σημαίνει το δελτίο ειδήσεων. Δεν μπορεί όπως είπε ο κ. Πολυβίου να μπαίνουν κάτω από το χαλί οι ειδήσεις αλλά πρέπει να έρχονται στο φως, για παράδειγμα ανέφερε στην Ευρώπη ο γάμος ομοφυλοφίλων προκαλεί τεράστια συζήτηση μεταξύ αυτών που είναι υπέρ και όσων τάσσονται εναντίον, ενώ ο Αρχιεπίσκοπος εκφράζει άλλες απόψεις και διερωτήθηκε αν δεν θα έπρεπε να καλυφθεί η άποψη του Αρχιεπισκόπου ενώ συμπλήρωσε ότι χρειάζεται να είμαστε ιδιαίτερα προσεκτικοί μήπως τα αισθήματα μας οδηγήσουν σε λογοκρισία. Επανέλαβε ότι το να προκαλώ κάτι σημαίνει να το ενθαρρύνω και ότι καθήκον του ΡΙΚ είναι να μεταδίδει δηλώσεις όσο δυσάρεστες και αν είναι αυτές.

Το Μέλος της Αρχής κ. Σέργιος Ποΐζης ρώτησε το δικηγόρο του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου, κ. Πολυβίου αν η ώρα μετάδοσης δεν παίζει κάποιο ρόλο και ο κ. Πολυβίου ότι η ώρα μετάδοσης ήταν η ώρα που μεταδίδεται το κεντρικό δελτίο ειδήσεων του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου και πρόσθεσε ότι αν για παράδειγμα υπήρχε θέμα που να αφορούσε τους τζιχαντιστές, θα πρέπει αυτό να προβληθεί παρόλο που αντιλαμβάνεται ότι υπάρχει δυσκολία. Επανέλαβε εκ νέου ότι δεν μπορεί να μην καλύπτονται θέματα με τα οποία η συντακτική ομάδα διαφωνεί ή γιατί θα ενοχλήσουν. Αυτό που πρέπει να γίνεται είναι η κάλυψη και όχι η έκφραση αξιολογικών κρίσεων.

Έχουμε μελετήσει με μεγάλη προσοχή όλα τα ενώπιον μας στοιχεία και περιστατικά, συμπεριλαμβανομένων των γραπτών και προφορικών εξηγήσεων και παραστάσεων του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου και κατόπιν προσεκτικής παρακολούθησης του επίδικου ρεπορτάζ της παρούσας υπόθεσης κρίνουμε ότι:

Στις 3/8/2018 στο πλαίσιο του δελτίου ειδήσεων του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου (Τηλεοπτική Εκπομπή Ρ.Ι.Κ. Ένα) μεταδόθηκε ρεπορτάζ που περιλάμβανε σχόλια - δηλώσεις που περιείχαν πρόκληση μίσους στη βάση φυλής.

Αναφορικά με τις θέσεις του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου όπως καταγράφονται στην επιστολή του Γενικού Διευθυντή του, κ. Μιχάλη Μαραθεύτη ημερομ. 9/1/2019, καθώς και αναφορικά με τις προφορικές παραστάσεις που διατυπώθηκαν ενώπιον της Αρχής από το Διευθυντή Ειδήσεων και Επικαίρων του ΡΙΚ και το δικηγόρο του, κ. Πολυβίου, η Αρχή σημειώνει τα ακόλουθα:

Αναφορικά με τον ισχυρισμό όπως διατυπώνεται στο σημείο 1 της επιστολής του ΡΙΚ ημερομ. 9/1/2019 και αναφορικά με τον ισχυρισμό του Διευθυντή Ειδήσεων και Επικαίρων του ΡΙΚ για την ακριβή ώρα μετάδοσης του επίδικου ρεπορτάζ η Αρχή σημειώνει ότι το επίδικο ρεπορτάζ μεταδόθηκε εντός του κεντρικού δελτίου ειδήσεων του Ιδρύματος που αρχίζει στις 20.00 στοιχείο το οποίο καταγράφεται στον Πίνακα Α' της Αρχής, ημερομ.29/11/2018. Η Αρχή δεν αμφισβητεί ότι στον ίδιο Πίνακα Α' καταγράφονται επίσης οι ώρες 20:00 – 20:10 ως ώρες του επίδικου ρεπορτάζ και σημειώνει ότι πρόκειται περί τυπογραφικού λάθους, αντί δηλαδή να καταγράφονται

οι ώρες 20:00 – 21:00. Ωστόσο, η Αρχή υποστηρίζει ότι είναι ξεκάθαρο και αδιαμφισβήτητο το γεγονός ότι το επίδικο ρεπορτάζ μεταδόθηκε στο πλαίσιο του κεντρικού δελτίου ειδήσεων του ΡΙΚ όπως μεταδόθηκε στις 3/8/2018 και προσθέτει ότι το κεντρικό δελτίο ειδήσεων της δημόσιας ραδιοτηλεόρασης έχει υψηλή τηλεθέαση και ως εκ τούτου θα πρέπει όλο το περιεχόμενό του είτε μεταδίδεται στην αρχή είτε στο τέλος του δελτίου να μην περιλαμβάνει υλικό που να προκαλεί μίσος βάσει οποιουδήποτε στοιχείου.

Αναφορικά με τον ισχυρισμό όπως διατυπώνεται στο σημείο 4 της επιστολής του ΡΙΚ ημερομ. 9/1/2019 ότι το Ίδρυμα μετέδωσε και τη θέση του Υπουργείου Εργασίας και του ΑΚΕΛ καθώς επίσης και αναφορικά με τον ισχυρισμό όπως διατυπώνεται στο σημείο 2 της επιστολής του ΡΙΚ ημερομ. 9/1/2019 και αναφορικά με τον ισχυρισμό του Διευθυντή Ειδήσεων και Επικαιρών του ΡΙΚ ότι στην καταγγελία αναφέρονταν αποσπάσματα από δηλώσεις που έγιναν από την κοινοτάρχη Ζυγίου, οι οποίες όμως αποκόπτονταν από τις υπόλοιπες δηλώσεις και ότι αν καταγραφόταν πλήρης η είδηση θα ήταν διαφορετικό το περιεχόμενο καθώς και ότι στο επίδικο ρεπορτάζ υπήρχε και η αντίθετη άποψη από αυτή των δηλώσεων των κατοίκων, η Αρχή τονίζει ότι στον Πίνακα Α' που αποστέλλει καταγράφονται τα γεγονότα και περιστατικά που συνιστούν παράβαση της κείμενης ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας και δεν καταγράφονται απαραίτητως όλα τα στοιχεία ενός προγράμματος παρά μόνο όσα συνιστούν παράβαση. Περαιτέρω, η Αρχή επισημαίνει ότι το ΡΙΚ δεν κατηγορείται για μη αντικειμενική ή μη πολύπλευρη ή μη ολοκληρωμένη παρουσίαση ειδήσεων ή απόψεων ή γεγονότων. Η εξέταση της υπόθεσης δηλαδή δεν αφορά πιθανή παράβαση για αντικειμενικότητα ή πληρότητα ενός ρεπορτάζ αλλά για ρατσιστικό λόγο. Αν κάποιες απόψεις και δηλώσεις είναι ρατσιστικές, υπογραμμίζει η Αρχή, η συμπερίληψη στο ίδιο ρεπορτάζ και των αντίθετων απόψεων και δηλώσεων, δηλαδή αυτών που δεν είναι ρατσιστικές δεν αναιρεί το κατακριτέο στοιχείο του ρατσισμού από τις πρώτες.

Αναφορικά με τον ισχυρισμό όπως διατυπώνεται στο σημείο 3 της επιστολής του ΡΙΚ ημερομ. 9/1/2019 και αναφορικά με τον ισχυρισμό του Διευθυντή Ειδήσεων και Επικαιρών του ΡΙΚ ότι στη δεύτερη δήλωση καταγράφεται η χρήση της λέξης «σαβούρα» και ότι το νόημα της δήλωσης πρέπει να μην αποκοπεί για να είναι σαφής η ερμηνεία και ότι με τη χρήση της λέξης «σαβούρα» δεν εννοεί τους αλλοδαπούς αλλά κατά τη δική του δημοσιογραφική άποψη τα πετρέλαια η Αρχή υπενθυμίζει ότι η δήλωση από κάτοικο της περιοχής ήταν *«εκαταφέραμεν ό,τι έχουμε, ό,τι σαβούρα έχουμε να τα φέρομε στην περιοχή του Ζυγίου. Νομίζω ότι εν περιττό, γιατί έχει και άλλες περιοχές οι οποίες μπορούν να χρησιμοποιήσουν χώρους για κέντρα φιλοξενίας και ούτω καθεξής. Γιατί να τους φέρομε όλους εδώ;»* και σημειώνει ότι η αναφορά στην ίδια δήλωση για κέντρα φιλοξενίας δεν μπορεί να παραπέμψει σε κάτι άψυχο, πχ στα πετρέλαια. Περαιτέρω, η Αρχή σημειώνει τον ορισμό της λέξης 'σαβούρα' όπως καταγράφεται στο Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας του Καθηγητή Γ. Μπαμπινιώτη – σελ. 1560. Ορίζει, ο Γ. Μπαμπινιώτης τη λέξη σαβούρα ως 1) το έρμα, 2) το σύνολο παλαιών ή ευτελούς αξίας πραγμάτων που είναι τελείως άχρηστα, 3) οι άνθρωποι κατώτερης κοινωνικής ή/και οικονομικής τάξεως, 4) τροφή πολύ κακής ποιότητας. Η Αρχή υποστηρίζει ότι η χρήση του απαξιωτικού χαρακτηρισμού σαβούρα έχει αρνητική χροιά, είναι

αδόκιμη και ατυχής και δεν μπορεί να χρησιμοποιείται για να χαρακτηρίζει είτε άμεσα είτε έμμεσα ανθρώπους.

Αναφορικά με τον ισχυρισμό όπως διατυπώνεται στο σημείο 5 της επιστολής του ΡΙΚ ημερομ. 9/1/2019 και σχετικά με τον ισχυρισμό του Διευθυντή Ειδήσεων και Επικαίρων του ΡΙΚ ότι θεωρεί ότι στο επίδικο ρεπορτάζ παρατίθενται συγκεκριμένες απόψεις και ότι οι δηλώσεις που μεταδόθηκαν ήταν πολύ ηπιότερες και πολύ πιο προσεγμένες από τις αρχικές, η Αρχή σημειώνει ότι ορθά οι δηλώσεις προπαρασκευάστηκαν, ωστόσο αυτές δεν είχαν προπαρασκευαστεί σε τέτοιο βαθμό ώστε να αποτρέπεται η πρόκληση μίσους. Η Αρχή επισημαίνει ότι είναι ο ρόλος και η οφειλή των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών και του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου να φροντίζουν ώστε οι δηλώσεις, απόψεις και ιδέες που μεταδίδονται να μην προάγουν το ρατσιστικό λόγο και το μίσος.

Αναφορικά με τον ισχυρισμό του Διευθυντή Ειδήσεων και Επικαίρων του ΡΙΚ ότι δεν είναι ο ρόλος του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου να λογοκρίνει τις απόψεις και την αντίδραση των κατοίκων και της κοινοτάρχη και ότι επανειλημμένα έχει αναφέρει και στην Επιτροπή Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας ότι θεωρεί ότι ο ρόλος του ΡΙΚ δεν είναι να αποκλείει απόψεις, η Αρχή σημειώνει ότι σε καμία απόφασή της δεν υποστηρίζει, ούτε επιδοκιμάζει τη λογοκρισία ή ότι οι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί και το ΡΙΚ θα πρέπει να λογοκρίνουν οποιεσδήποτε απόψεις. Η Αρχή εμφαντικά τονίζει ότι πρωταρχικό μέλημά της είναι η διαφύλαξη του αναφαίρετου δικαιώματος της ελευθερίας έκφρασης και δεν αμφισβητεί ότι η διασφάλιση του δικαιώματος αυτού προστατεύεται ως κόρη οφθαλμού και αποτελεί απαραίτητο συστατικό και προϋπόθεση κάθε δημοκρατικού πολιτεύματος. Εξάλλου, η ελευθερία του λόγου αποτελεί συνταγματικά κατοχυρωμένο δικαίωμα στην Κυπριακή Δημοκρατία για κάθε πολίτη (άρθρο 19). Ωστόσο, είναι επίσης δεκτό ότι ακόμη και η ελευθερία του λόγου και της έκφρασης έχει όρια και δεν ασκείται ανεξέλεγκτα, προκειμένου να επιτευχθεί η κοινωνική αρμονία και η ομαλή κοινωνική συμβίωση. Είναι δεκτό ότι ακόμη και η ελευθερία της έκφρασης και του λόγου έχει όρια και σε αυτήν τίθενται συνταγματικοί περιορισμοί οι οποίοι στοχεύουν στη διαφύλαξη εξίσου σημαντικών δικαιωμάτων των (συν)ανθρώπων.

Αναφορικά με τον ισχυρισμό του δικηγόρου του ΡΙΚ, κ. Πολυβίου, ότι πρόκληση σημαίνει να καλείς κάποιον να υιοθετήσει ρατσιστικά αισθήματα η Αρχή παραπέμπει στο Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας του Καθηγητή Γ. Μπαμπινιώτη – σελ. 1482, όπου καταγράφεται ο ορισμός της λέξης πρόκληση, ορισμό τον οποίο και η Αρχή υιοθετεί. Ειδικότερα, ορίζει, ο Γ. Μπαμπινιώτης τη λέξη πρόκληση ως ακολούθως: 1) η προκλητική πράξη, η ενέργεια που προξενεί αναστάτωση, αντίδραση ή αγανάκτηση, 2) κάθε στρατιωτική ενέργεια που αποσκοπεί στο να κάνει τον αντίπαλο να αντιδράσει επιθετικά, [σ.σ. οι ορισμοί 3 και 4 δεν ανταποκρίνονται στο συγκεκριμένο κειμενικό περιβάλλον και ως εκ τούτου δεν παρατίθενται] 5) η παραγωγή (συγκεκριμένου αποτελέσματος), 6) η πρόκληση σε αναμέτρηση, 7) οτιδήποτε θέτει σε δοκιμασία λόγω της δυσκολίας του τις ικανότητες, την αντοχή, τη δύναμη (κάποιου) διεγείροντας συχνά το ενδιαφέρον.

Αναφορικά με το ερώτημα του δικηγόρου του ΡΙΚ, κ. Πολυβίου, αν το δελτίο ειδήσεων αποτελεί πρόγραμμα, η Αρχή υπογραμμίζει ότι πρόγραμμα είναι οτιδήποτε μεταδίδεται από τους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς και το Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου. Η Αρχή υπενθυμίζει ότι τόσο ο περί Ραδιοφωνικού Ίδρυματος Κύπρου Νόμος Κεφ.300Α (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα) όσο και ο περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμος 7(Ι)/1998 (όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα) ορίζουν ότι πρόγραμμα σημαίνει σειρά κινούμενων εικόνων, με ή χωρίς ήχο, η οποία συνιστά μεμονωμένο στοιχείο στο πλαίσιο προγραμματισμού ή καταλόγου που καθορίζεται από πάροχο υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων και της οποίας η μορφή και το περιεχόμενο είναι συγκρίσιμα με τη μορφή και το περιεχόμενο τηλεοπτικής εκπομπής, συνεπώς και το δελτίο ειδήσεων, το οποίο αποτελείται στην ολότητά του από σειρά κινούμενων εικόνων με ήχο αποτελεί πρόγραμμα.

Αναφορικά με τους ισχυρισμούς του δικηγόρου του ΡΙΚ, κ. Πολυβίου, ότι δεν πρέπει να περιορίζεται το δικαίωμα ελευθερίας έκφρασης και ότι θα πρέπει και οι ρατσιστικές δηλώσεις να μεταδίδονται ώστε να έρχονται στην επιφάνεια και να υπάρχει αντίλογος, η Αρχή υπογραμμίζει εκ νέου ότι το δικαίωμα έκφρασης αποτελεί την κορωνίδα και το πρωταρχικό στοιχείο της ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας. Η Αρχή τονίζει ότι σε καμία περίπτωση δεν επιθυμεί να στερήσει ή να περιορίσει το δικαίωμα ελευθερίας έκφρασης των δημοσιογράφων στο πλαίσιο του οποίου οι επαγγελματίες του χώρου των ΜΜΕ κρίνουν, επικρίνουν, κακίζουν κάποιες φορές τις πρακτικές με τις οποίες διαφωνούν. Ωστόσο, είναι απαραίτητο το δικαίωμα αυτό να ασκείται πάντοτε στο πλαίσιο της κείμενης ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας που ορίζει το σεβασμό στα ανθρώπινα δικαιώματα και τις επιλογές του κάθε πολίτη, εφόσον αυτές δεν βλάπτουν τους συμπολίτες τους και αποκλείει τη χρήση της γλώσσας με τρόπο που μπορεί να προκαλεί μίσος. Η χρήση της λέξης *σαβούρα* καθώς και οι εκφράσεις που ακούστηκαν *ότι αν μας φέρουν τζαι τους μτσιούς δακάτω αύριο εννά αρκέψουν οι κλεψιές, εννά αρκέψουν οι φασαρίες, δίοτι τούτοι όπως ξέρετε μέρα νύχτα κάθονται τζαι πίνουν τζαι μεθκιούν. Απλώς ταΐζομεν τους, ποτίζομέν τους τζαι έχουμέ τους τζαι πάνω στην κκελέ μας μέρα νύχτα* προκειμένου να εκφράσουν οι κάτοικοι της περιοχής τα αρνητικά τους συναισθήματα για την ανέγερση κέντρου φιλοξενίας στο χωριό του αποτελεί χλευασμό και διασυρμό της ομάδας πολιτών που θα φιλοξενηθεί στο κέντρο και δεν αποκλείει την εκδήλωση αρνητικών φαινομένων απέναντι στην εν λόγω ομάδα ανθρώπων.

Περαιτέρω, η Αρχή επισημαίνει ότι είναι η μετάδοση και το λεκτικό των δηλώσεων των κατοίκων (όπως καταγράφονται πιο πάνω και στον Πίνακα Α') και όχι η είδηση καθ' αυτή – δηλαδή η άρνηση των κατοίκων να δεκτούν την ανέγερση του κέντρου φιλοξενίας στο χωριό τους – που περιέχει την πρόκληση μίσους. Σημειώνει ακόμα η Αρχή ότι η μετάδοση των δηλώσεων των κατοίκων, για τις οποίες το ΡΙΚ κατηγορείται, δεν συνεισφέρουν οτιδήποτε στη μετάδοση του γεγονότος και της είδησης.

Επί των ισχυρισμών του δικηγόρου του ΡΙΚ, κ. Πολυβίου, ότι στο δελτίο ειδήσεων μεταδόθηκαν και οι δηλώσεις εκ μέρους του Υπουργείου και του ΑΚΕΛ που δεν ήταν ρατσιστικές, η Αρχή

παραπέμπει στα επιχειρήματά της όπως εκτίθενται πιο πάνω στην παρούσα απόφαση, ότι το ΡΙΚ δεν κατηγορείται για αντικειμενικότητα.

Όσον αφορά τον ισχυρισμό που διατυπώνεται στο σημείο 6 της επιστολής του ΡΙΚ ημερομ. 9/1/2019 σύμφωνα με τον οποίο το ΡΙΚ καλείται να επιτελέσει ένα σημαντικό ρόλο ο οποίος συνεπάγεται τη μετάδοση όλων των απόψεων και την προαγωγή της πολυφωνίας, η Αρχή σημειώνει ότι συμφωνεί με την ουσία της θέσης, αλλά υπερτονίζει συνάμα ότι το Ίδρυμα υποχρεούται να πράττει τούτο εντός των πλαισίων τόσο της οικείας όσο και της Ευρωπαϊκής Νομοθεσίας και είναι υπόλογο για οτιδήποτε προβάλλει που παραβιάζει τις πρόνοιες της σχετικής νομοθεσίας. Η Αρχή αναρωτιέται εάν το ΡΙΚ θα είχε την ίδια θέση αν οι συγκεκριμένες απόψεις ήταν για παράδειγμα ενός παιδόφιλου. Θα θεωρούσε ότι στα πλαίσια της πολυφωνίας θα έπρεπε να μεταδοθούν γιατί αλλιώς θα προέβαινε σε λογοκρισία;

Ο Νομοθέτης, δίνοντας ιδιαίτερη βαρύτητα στο συγκεκριμένο θέμα έχει συμπεριλάβει το σχετικό άρθρο για να διασφαλίσει ότι η δημόσια ραδιοτηλεοπτική υπηρεσία που παρέχεται δεν προκαλεί την δημιουργία αισθημάτων μίσους λόγω διαφορών στη φυλή, το φύλο, τη θρησκεία ή την ιθαγένεια. Πέραν τούτου, η σημασία της εν λόγω πρόνοιας μεγιστοποιείται από το γεγονός ότι ο Νομοθέτης έχει καθορίσει ρητώς όπως η συμμόρφωση με τη συγκεκριμένη πρόνοια της νομοθεσίας είναι εκ των ων ουκ άνευ όσον αφορά τα ποιοτικά χαρακτηριστικά που πρέπει να έχει η Δημόσια Ραδιοτηλεόραση, και λαμβάνεται σοβαρά υπόψη κατά την σύνταξη της Ετήσιας Έκθεσης Ποιοτικού Ελέγχου του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου από την Αρχή και η οποία υποβάλλεται κατόπιν στον αρμόδιο Υπουργό, ώστε να διαφανεί κατά πόσον το ΡΙΚ πληροί τις πρόνοιες της νομοθεσίας όσον αφορά την παροχή δημόσιας ραδιοτηλεοπτικής υπηρεσίας. Η Αρχή συμφωνεί μεν ότι το ΡΙΚ καλείται να επιτελέσει ένα σημαντικό ρόλο όσον αφορά την ενημέρωση, αλλά διαφωνεί κάθετα ότι οι δηλώσεις των κατοίκων μεταδόθηκαν στο πλαίσιο της ελευθερίας έκφρασης και λόγου ή ότι προάγουν την πολυφωνία.

Το θεμελιώδες δικαίωμα της ελευθερίας του λόγου και της καθ'οποιοδήποτε τρόπο έκφρασης, κατοχυρώνεται από το άρθρο 19 του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας καθώς και από το άρθρο 10 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Συγκεκριμένα το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας, στο άρθρο 19 (1) και (2) αναφέρει:

- 1. Έκαστος έχει το δικαίωμα ελευθερίας του λόγου και της καθ'οιονδήποτε τρόπον εκφράσεως.*
- 2. Το δικαίωμα τούτο περιλαμβάνει την ελευθερίαν της γνώμης, της λήψεως και μεταδόσεως πληροφοριών και ιδεών άνευ επεμβάσεως οιασδήποτε δημοσίας αρχής και ανεξαρτητως συνόρων.*

Η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, αναγνωρίζει τη σημασία της ελευθερίας της έκφρασης και του πλουραλισμού σε μία σύγχρονη δημοκρατική κοινωνία. Παρόλα αυτά, υπογραμμίζει και την αρχή σεβασμού του τηλεθεατή αλλά και της ευθύνης του οργανισμού να διασφαλίζει ότι τα προγράμματά του βρίσκονται στο πλαίσιο που καθορίζεται από τη Νομοθεσία που διέπει τους

ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς και ειδικά την Δημόσια Ραδιοτηλεόραση. Εξάλλου, η αρχή της ελευθερίας του λόγου σε καμία περίπτωση δεν είναι απόλυτη, ούτε συνώνυμη της ασυδοσίας.

Ενόψει των ανωτέρω, η Αρχή κρίνει και αποφασίζει ότι υπάρχει παράβαση του άρθρου 18B του περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου Νόμου, κεφ. 300Α (όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα). Η Αρχή έχει δώσει στο Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου το δικαίωμα να υποβάλει τις απόψεις του και μπορεί, σύμφωνα με τις πρόνοιες του άρθρου 3(2)(ζ), του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου 7(I)/1998 (όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα) να προχωρήσει στην επιβολή των, κατά την κρίση της, επιβαλλόμενων κυρώσεων.

Παρά ταύτα και υπό το φως των περιστάσεων της υποθέσεως, η Αρχή δίνει στο Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου την ευκαιρία να υποβάλει τις απόψεις του και μετά τη διαπίστωση των παραβάσεων για σκοπούς επιβολής κυρώσεων.

Η Αρχή καλεί το Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου, εάν επιθυμεί, όπως υποβάλει τις απόψεις του γραπτώς και/ή προσωπικώς για σκοπούς επιβολής κυρώσεων μέσα σε δεκατέσσερις (14) μέρες από την λήψη της παρούσας. Σε περίπτωση που δεν ληφθεί απάντηση μέσα στην πιο πάνω προθεσμία, η Αρχή θα προχωρήσει στην επιβολή κυρώσεων.

(Ρόνα Πετρή Κασάπη)
Πρόεδρος
Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου

ΑΡΧΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

(ΥΠΟΘΕΣΗ ΑΡ. 73/2018(68))

ΑΥΤΕΠΑΓΓΕΛΤΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΟ «ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΥΠΡΟΥ (ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΗ ΕΚΠΟΜΠΗ Ρ.Ι.Κ. ΕΝΑ)»

Ημερομηνία Απόφασης: 23 Σεπτεμβρίου, 2021

Ενώπιον: κ.κ. Ρόνας Κασάπη, Προέδρου, Μαρίας Κούσιου, Αντιπροέδρου, Τάσου Κυρμίτση, Χρύσως Τσόκκου, Σέργιου Ποΐζη και Πάνου Κανελλόπουλου, Μελών.

Η κ. Αγγελική Λαζάρου, Μέλος, η οποία ειδοποιήθηκε κανονικά για τη συνεδρία, αλλά δεν παρευρέθηκε λόγω απουσίας της στο εξωτερικό.

Εκ μέρους του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου ήταν παρόντες ο κ. Π. Χατζηπαναγής, Διευθυντής Ειδήσεων και Επικαίρων του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου και ο κ. Αυγουστίνος Τσάρκατζης, Δικηγόρος του Ιδρύματος.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Στις **22 Μαΐου 2019** η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου αποφάσισε ότι στην παρούσα υπόθεση υπάρχει παράβαση του άρθρου **18(B)** του περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου Νόμου, κεφ. 300Α (όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα).

Το πιο πάνω άρθρο αναφέρει ότι:

18B- Το Ίδρυμα απαγορεύεται να μεταδίδει προγράμματα που να περιέχουν πρόκληση μίσους βάση φυλής, φύλου, θρησκείας ή εθνικότητας.

Η Αρχή, είχε δώσει στο Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου την ευκαιρία να ακουστεί και μπορούσε σύμφωνα με τις πρόνοιες του **άρθρου 3(2)(ζ)** του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου 7(I)/98 (όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα) να προχωρήσει στην επιβολή της, κατά την κρίση της, επιβαλλόμενης κύρωσης. Παρά ταύτα και υπό το φως των περιστάσεων της υποθέσεως η Αρχή έδωσε στο Ίδρυμα την ευκαιρία να ακουσθεί και μετά τη διαπίστωση της παράβασης για σκοπούς επιβολής κύρωσης.

Η Αρχή με επιστολή της ημερομηνίας **16.7.2019** κάλεσε το Ίδρυμα, εάν επιθυμεί, να υποβάλει τις απόψεις του γραπτώς και/ή προσωπικώς, είτε αυτοπροσώπως και/ή μέσω

αντιπροσώπου και/ή μέσω δικηγόρου της επιλογής του, για σκοπούς επιβολής κύρωσης. Επιπλέον, η Αρχή ενημέρωσε το Ίδρυμα ότι εάν επιθυμεί να υποβάλει τις απόψεις του γραπτώς, θα έπρεπε να τις υποβάλει εντός δεκατεσσάρων (14) ημερών από τη λήψη της πιο πάνω επιστολής.

Σε περίπτωση που το Ίδρυμα επιθυμούσε να υποβάλει τις απόψεις του προσωπικώς, κλήθηκε όπως πληροφορήσει σχετικά την Αρχή, το αργότερο εντός δεκατεσσάρων (14) ημερών από τη λήψη της πιο πάνω επιστολής, ώστε να ειδοποιηθεί ανάλογα με ειδική επιστολή. Τέλος, η Αρχή ενημέρωσε το Ίδρυμα ότι εάν δεν λάβει οποιαδήποτε απάντηση εντός της πιο πάνω προθεσμίας, θα προχωρήσει στην επιβολή διοικητικής κύρωσης.

Το Ίδρυμα με επιστολή του Δικηγόρου του, κ. Πόλυ Γ. Πολυβίου (Χρυσαφίνης και Πολυβίου Δ.Ε.Π.Ε) ημερομ. **29/7/2019**, ζήτησε όπως προβεί σε προφορικές παραστάσεις όσον αφορά την επιβολή κύρωσης για την υπό αναφορά υπόθεση.

Η Αρχή με επιστολή της ημερομ. **18.2.2020**, κάλεσε το Ίδρυμα να παραστεί στη συνεδρία της ημερομ. 26.2.2020, κατά την οποία θα εξεταζόταν η παρούσα υπόθεση.

Η Αρχή με νέα επιστολή της ημερομ. **24.2.2020**, ενημέρωσε το Ίδρυμα για την αναβολή της εξέτασης της υπό αναφοράς υπόθεσης που ήταν ορισμένη για τη συνεδρία της ημερομ. 26/2/2020. Στην ίδια επιστολή η Αρχή πληροφόρησε το Ίδρυμα ότι θα καλεστεί εκ νέου να παραστεί σε μεταγενέστερη συνεδρία της για σκοπούς υποβολής παραστάσεων προσωπικώς.

Η Αρχή με επιστολή της ημερομ. **9.3.2020**, κάλεσε το Ίδρυμα να παραστεί στη συνεδρία της ημερομ. 18.3.2020, κατά την οποία θα εξεταζόταν η παρούσα υπόθεση.

Η Αρχή με επιστολή της ημερομ. **16.3.2020**, ενημέρωσε το Ίδρυμα για την αναβολή της εξέτασης της υπό αναφοράς υπόθεσης που ήταν ορισμένη για τη συνεδρία της ημερομ. 18/3/2020. Στην ίδια επιστολή η Αρχή πληροφόρησε το Ίδρυμα ότι θα καλεστεί εκ νέου να παραστεί σε μεταγενέστερη συνεδρία της για σκοπούς υποβολής παραστάσεων προσωπικώς.

Η Αρχή με επιστολή της ημερομηνίας **19.11.2020**, εξήγησε στο Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου τις δυσκολίες που προκύπτουν στον προγραμματισμό εξέτασης των υποθέσεων για τις οποίες επιθυμεί να παραθέσει τις θέσεις του προφορικώς, εξαιτίας της τήρησης των απαιτούμενων μέτρων λόγω Covid19. Η Αρχή χωρίς σε καμία περίπτωση να αναιρεί ή να

αμφισβητεί το θεμελιώδες δικαίωμα για φυσική παρουσία και προφορική ακρόαση, εισηγήθηκε στο Ρ.Ι.Κ. να ασκήσει το δικαίωμα ακρόασής του γραπτώς εξαιτίας των ιδιαίτερων συνθηκών.

Το Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου με επιστολή του Αναπληρωτή Γενικού Διευθυντή, κ. Γρηγόρη Μαλιώτη, ημερομ. **23.11.2020** επανέλαβε την επιθυμία να παρουσιαστεί ενώπιον της Αρχής μέσω των δικηγόρων του για την υποβολή παραστάσεων, αναφορικά με την υπό αναφορά υπόθεση.

Η Αρχή με επιστολές της ημερομ. **14.9.2021** κάλεσε το Ίδρυμα να παραστεί στη συνεδρία της ημερομ. 23.9.2021, κατά την οποία θα εξεταστεί η υπό αναφορά υπόθεση.

Στη συνεδρία της Αρχής, ημερομ. **23.9.2021**, παρευρέθηκαν εκ μέρους του Ιδρύματος ο Διευθυντής Ειδήσεων και Επικαίρων του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου, κ. Πανίκος Χατζηπαναγή και ο Δικηγόρος του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου, κ. Αυγουστίνος Τσάρκατζης.

Αρχικά η Πρόεδρος της Αρχής, κα Ρόνα Κασάπη, σημείωσε ότι η παρούσα υπόθεση αφορά παράβαση του άρθρου 18B του Νόμου του ΡΙΚ για ρατσιστικό λόγο και ότι ουσιαστικά πρόκειται για μετάδοση λεκτικών χωρίς να έχει επιδειχθεί κατάλληλη και απαραίτητη ευαισθησία, ώστε να μην προκαλούν μίσος.

Ο Δικηγόρος του Ιδρύματος, κ. Αυγουστίνος Τσάρκατζης, ανέφερε ότι θα καταθέσει κείμενο της γραπτής αγόρευσης του και ακολούθως θα συμπληρώσει ο κ. Χατζηπαναγής, οτιδήποτε θεωρεί ότι πρέπει να ειπωθεί. Στο σημείο αυτό ο κ. Τσάρκατζης ανέγνωσε τη γραπτή αγόρευση, την οποία κατέθεσε και γραπτώς. Η εν λόγω γραπτή αγόρευση επισυνάπτεται ως **Παράρτημα Α'**.

Ακολούθως, ο κ. Χατζηπαναγής ανέφερε ότι θεωρεί ότι υπάρχει ένα ευρύτερο θέμα, το οποίο αναδεικνύεται και με την εκλογή του ΕΛΑΜ ως τέταρτου σε δύναμη κόμματος στη Βουλή και είπε ότι το ίδιο ζήτημα το έθεσε και στη συνάντηση που είχε η Αρχή με εκπροσώπους των τηλεοπτικών οργανισμών. Ο κ. Χατζηπαναγής πρόσθεσε ότι η Επιτροπή Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας ζητά, πολλές φορές επίμονα, να μην μεταδίδονται απόψεις του ΕΛΑΜ, ενώ η Αρχή μεταφέρει παράπονα του ΕΛΑΜ ότι υποεκπροσωπείται στα panels και στις εκπομπές και έτσι βρίσκονται μέσα σε μια διελκυστίνδα, που έχει σχέση και με αυτό για το οποίο βρίσκονται ενώπιον της Αρχής κατά την εξέταση της συγκεκριμένης υπόθεσης.

Η Πρόεδρος της Αρχής διασαφήνισε ότι η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης και η Επιτροπή Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας είναι ξεχωριστά σώματα και ξεκαθάρισε ότι η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης έχει τη δική της νομοθεσία, τους δικούς της κανονισμούς βάσει των οποίων λειτουργεί πάντοτε και λαμβάνει αποφάσεις. Επομένως, πρόσθεσε, εάν υπάρχει άλλο σώμα είτε είναι αυτό το σώμα αναγνωρισμένο ή νομοθετημένο ή οτιδήποτε άλλο, αυτό δεν μπορεί να αποτελεί δικαιολογία ή ελαφρυντικό καθώς η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης έχει τη δική της νομοθεσία και αυτήν οφείλει να τηρεί ή τουλάχιστον να εποπτεύει για την τήρησή της. Η Πρόεδρος της Αρχής συνεχίζοντας ανέφερε ότι ο κ. Χατζηπαναγής μίλησε για πληρότητα του ρεπορτάζ, αντικειμενικότητα, κάτι που ωστόσο δεν εξετάζεται στην υπό αναφορά υπόθεση, η οποία αφορά στη μετάδοση ραδιοφωνικού λόγου. Περαιτέρω, η Πρόεδρος της Αρχής σημείωσε ότι θέση της Αρχής δεν είναι ότι η είδηση δεν έπρεπε να μεταδοθεί, αφού είναι καθήκον του Ιδρύματος να μεταδίδει ειδήσεις, ωστόσο όφειλε το Ίδρυμα να είναι προσεκτικό όσον αφορά στον τρόπο μετάδοσης της συγκεκριμένης είδησης, καθώς υπάρχει ένα πλαίσιο μέσα στο οποίο το Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου λειτουργεί. Η Πρόεδρος της Αρχής πρόσθεσε ότι ακόμα και στην ελευθερία της έκφρασης υπάρχουν όρια και παρέπεμψε στην Απόφαση της Αρχής ημερομ. 22/5/2019, στην οποία παρατίθεται η σχετική αιτιολογία.

Ακολούθως, η Πρόεδρος της Αρχής σχολίασε τον ισχυρισμό του Δικηγόρου του Ιδρύματος σχετικά με την πάροδο τριών σχεδόν ετών από τη μετάδοση του υπό αναφορά ρεπορτάζ (σ.σ. ο ισχυρισμός ακούστηκε κατά την ανάγνωση της γραπτής αγόρευσης του δικηγόρου του Ιδρύματος) υπενθυμίζοντας ότι το ξέσπασμα της πανδημίας και τα περιοριστικά μέτρα που αποφασίστηκαν από την Κυπριακή Δημοκρατία, υποχρέωσαν την Αρχή να αναβάλει την εξέταση της υπόθεσης για επιβολή κύρωσης όπως είχε αρχικά, προγραμματιστεί για τις 18/3/2020. Ως εκ τούτου, συνέχισε η κ. Ρ. Πετρή Κασάπη, η πάροδος χρόνου στην παρούσα υπόθεση και με τα τρέχοντα δεδομένα δεν μπορεί να εκληφθεί ως ουσιαστικός παράγοντας μετριασμού της κύρωσης.

Στο σημείο αυτό η Πρόεδρος της Αρχής ζήτησε όπως επιβεβαιωθεί ότι το υπό εξέταση περιεχόμενο προβλήθηκε κατά τη διάρκεια ρεπορτάζ στο πλαίσιο του δελτίου ειδήσεων και άρα το Ίδρυμα γνώριζε το περιεχόμενο του υπό εξέταση ρεπορτάζ εκ των προτέρων.

Απαντώντας ο Δικηγόρος του Ιδρύματος, κ. Α. Τσάρκατζης, διερωτήθηκε πως θα έπρεπε να πράξει το Ίδρυμα για να μεταδώσει την άλλη άποψη από τη στιγμή που οι άνθρωποι εξέφρασαν τις ανησυχίες τους ότι θα έρθουν μετανάστες.

Η Πρόεδρος της Αρχής ανέφερε ότι έπρεπε να σταματήσουν οι δηλώσεις μέχρι ένα σημείο και διερωτήθηκε ποιος σεβασμός επιδεικνύεται, όταν ακούμε χαρακτηρισμούς όπως «σαβούρα» και «μεθυσμένοι» να αποδίδονται σε μετανάστες, που είναι ασυνόδευτα ανήλικα άτομα.

Ο Δικηγόρος του Ιδρύματος, κ. Α. Τσάρκατζης απάντησε ότι δηλώσεις έγιναν από την κοινοτάρχη του χωριού, ως η εκπρόσωπος της κοινότητας, και όχι από τον οποιονδήποτε τυχαίο. Στο σημείο αυτό ο Διευθυντής Ειδήσεων και Επικαιρίων του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου, κ. Πανίκος Χατζηπαναγής, ανέφερε ότι η λέξη «σαβούρα» ερμηνεύθηκε από την Αρχή με συγκεκριμένο τρόπο, ο οποίος διαφέρει από την ερμηνεία που έδωσε το Ίδρυμα στο χαρακτηρισμό.

Στη συνέχεια η Πρόεδρος της Αρχής επεσήμανε ότι ο μέσος τηλεθεατής ακούγοντας τη λέξη «σαβούρα» μαζί με τα άλλα που λέχθηκαν στις δηλώσεις θα έδινε αρνητική νοηματοδότηση και ερμηνεία στις δηλώσεις και συμπλήρωσε ότι η εν λόγω λέξη προκαλεί κάποιον να υιοθετήσει ρατσιστικά σχόλια.

Ακολούθως, τοποθετήθηκε το Μέλος της Αρχής, κ. Τάσος Κυρμίστης, σημειώνοντας ότι στην προκειμένη υπόθεση η υποχρέωση του ΡΙΚ και του κάθε τηλεοπτικού οργανισμού δεν είναι αν θα προβάλλει απόψεις, που δεν τις συμμαρτίζεται το σύνολο της κοινωνίας, καθώς όλοι έχουν το δικαίωμα του λόγου. Το θέμα ανέφερε που προκύπτει είναι ο τρόπος με τον οποίο μεταφέρεται η άποψη και συμπλήρωσε ότι η παρούσα υπόθεση δεν εξετάζει αν οι κάτοικοι της κοινότητας Ζυγίου και η κοινοτάρχη διαφωνούν με την ανέγερση του κέντρου που ανέλαβε να κτίσει ο ΟΗΕ για 100 παιδιά κάτω των 14 ετών, καθώς το να διαφωνεί η τοπική κοινωνία και η κοινοτάρχη είναι ένα ζήτημα και διαφορετικό ζήτημα είναι ο τρόπος με τον οποίο εκφράζουν τη διαφωνία τους. Ο κ. Κυρμίστης συμπλήρωσε ότι οι λέξεις που χρησιμοποιούνται για να εκφράσουν τη διαφωνία τους προκαλούν μίσος και αυτό είναι που απαγορεύει το άρθρο 18(B) και επανέλαβε το επιχείρημα, όπως καταγράφεται και στην απόφαση της Αρχής ημερομ. 22/5/2019 περί παιδοφιλίας, αν δηλαδή οι απόψεις ενός παιδόφιλου θα έπρεπε να μεταδοθούν στο πλαίσιο της πολυφωνίας επειδή θα υπήρχε και η αντίθετη άποψη.

Ο δικηγόρος του Ιδρύματος, κ. Τσάρκατζης, δήλωσε ότι το προαναφερθέν είναι ακραίο παράδειγμα και το Μέλος της Αρχής, κ. Κυρμίστης, διερωτήθηκε αν δεν είναι ακραίο το να αποκαλούνται «σαβούρα» τα 14χρονα προσφυγόπουλα.

Ο κ. Χατζηπαναγής σημείωσε ότι το Ίδρυμα κατέθεσε την ερμηνεία που αποδίδει στη λέξη «σαβούρα», ότι δηλαδή ο χαρακτηρισμός αυτός αποδίδεται στα πετρέλαια που

βρίσκονται στην περιοχή του Ζυγίου, αλλά όπως είπε η Αρχή διαφωνεί με την εν λόγω ερμηνεία.

Το Μέλος, κ. Κυρμίτσης, σημείωσε ότι από το ρεπορτάζ δεν εξάγεται το συμπέρασμα ότι η χρήση της λέξης «σαβούρα» αποδίδεται στα πετρέλαια και η Πρόεδρος της Αρχής πρόσθεσε ότι ο χαρακτηρισμός «σαβούρα» λέχθηκε όταν υπήρχαν αναφορές σε φασαρίες και κλεψιές.

Το Μέλος της Αρχής, κ. Κυρμίτσης, σημείωσε ότι η Αρχή δεν ζητά να γίνεται λογοκρισία ούτε να «κόβονται» δηλώσεις, αλλά αυτό που ζητά η Αρχή είναι να μην χρησιμοποιείται η γλώσσα κατά την έκφραση απόψεων με τρόπο που να προκαλείται μίσος.

Ο δικηγόρος του Ιδρύματος, κ. Α. Τσάρκατζης, επανέλαβε ότι το Ίδρυμα διαφωνεί με την ερμηνεία που δίνει η Αρχή στη λέξη «σαβούρα» και αιτιολόγησε αυτή τη στάση λέγοντας ότι η απόφαση που έπρεπε να παρθεί ήταν αν θα προέβαλλε το Ίδρυμα τα όσα λέχθηκαν από τους κατοίκους ή δεν θα τα προέβαλλε καθόλου και συμπλήρωσε ότι λέχθηκαν και χειρότερα αλλά δεν προβλήθηκαν.

Το Μέλος της Αρχής, κ. Κυρμίτσης, ανέφερε ότι δεν είναι στις αρμοδιότητές του να καθορίσει το ρεπορτάζ, αλλά εάν άκουγε τη «σαβούρα» ή δεν θα συμπεριλάμβανε τη λέξη «σαβούρα» στο ρεπορτάζ ή η δημοσιογράφος θα μπορούσε να πει *«διαφωνεί έντονα η κοινοτάρχης Ζυγίου και δεν μπορούμε να παίξουμε τις απόψεις, γιατί είναι ακραίος ο λόγος του»*.

Στο εν λόγω σημείο ο κ. Χατζηπαναγής ανέφερε ότι αυτό δεν γίνεται και ξεκαθάρισε ότι δεν μπορεί το Ίδρυμα να λέει ότι *«δεν παίζουμε»* κάποιες απόψεις.

Ακολούθως, προβλήθηκε το υπό αναφορά ρεπορτάζ.

Μετά την προβολή του ρεπορτάζ το Μέλος της Αρχής, κ. Κυρμίτσης, ανέφερε ότι είναι το κέντρο φιλοξενίας που θεωρείται σαβούρα και ότι δεν ήταν η κοινοτάρχης αλλά δύο κάτοικοι που το ανέφεραν και διερωτήθηκε αν μπορούσε να αποφευχθεί η συμπερίληψη των δύο αυτών κατοίκων στο ρεπορτάζ.

Ο δικηγόρος του Ιδρύματος, κ. Α. Τσάρκατζης, απάντησε ότι οι δηλώσεις των κατοίκων εξέφρασαν την άλλη άποψη.

Η Πρόεδρος της Αρχής σημείωσε ότι αυτή η άλλη άποψη προκαλεί μίσος λόγω διαφορετικότητας στη φυλή και την εθνικότητα, και εξήγησε ότι γίνεται πρόκληση, προπάντων στα νεαρά τα παιδιά, να μισήσουν οι ίδιοι τα προσφυγόπουλα. Στο σημείο αυτό η Πρόεδρος ρώτησε αν το Ίδρυμα έχει να προσθέσει κάτι άλλο επί τούτου ή να καταθέσει οτιδήποτε.

Ο δικηγόρος του Ιδρύματος, κ. Τσάρκατζης, απάντησε ότι καταθέτει γραπτή αγόρευση (Παράρτημα Α').

Η Πρόεδρος της Αρχής ρώτησε αν το Ίδρυμα δηλώνει παραδοχή για τη διάπραξη της παράβασης.

Ο δικηγόρος του Ιδρύματος, κ. Τσάρκατζης, απάντησε ότι δεν είναι εξουσιοδοτημένος να δηλώσει παραδοχή της διάπραξης της παράβασης εκ μέρους του Ιδρύματος και πρόσθεσε ότι είναι εις γνώση του ότι εάν το Ίδρυμα δήλωνε παραδοχή εξαρχής θα επιμετρούσε στην επιβολή της κύρωσης. Ωστόσο, συνέχισε, από τη στιγμή που δεν δηλώθηκε στην αρχή παραδοχή, στη γραπτή αγόρευση που κατατέθηκε δεν επικαλείται την παραδοχή του Ιδρύματος ως μετριαστικό παράγοντα. Σημειώνει όμως, είτε ο κ. Τσάρκατζης, στην γραπτή αγόρευσή του ότι το Ίδρυμα θα αποφύγει μελλοντικές τέτοιες συμπεριφορές ή ρεπορτάζ για σκοπούς συμμόρφωσης με τη νομοθεσία.

Το Μέλος της Αρχής, κ. Ποΐζης σημείωσε ότι με βάση τα όσα παρακολούθησαν στο δελτίο και μέχρι το σημείο του ρεπορτάζ στο οποίο μιλούσε η κοινοτάρχης, το ρεπορτάζ ήταν στο σωστό πλαίσιο και πρόσθεσε ότι το πρόβλημα εντοπίζεται στο λόγο που εκφράστηκε από τους κατοίκους, καθώς ο λόγος του ενός ήταν πολύ σκληρός και θα μπορούσε να αποφευχθεί. Ο κ. Ποΐζης συμπλήρωσε λέγοντας «δεν σημαίνει ότι εάν δεν έπαιζες έναν κάτοικο και έπαιζες άλλον, δεν ήταν να ακουστεί η άλλη άποψη. Πρέπει να ακούγονται οι απόψεις, αλλά υπάρχει και ο κατάλληλος τρόπος που μπορείς να πεις μια άποψη. Δεν σημαίνει ότι ανοίγεις το στόμα σου και λες ό,τι θέλεις ή προσβάλλεις ή λές αισχρά λόγια ή λόγια μισούς. Αυτή είναι η διαφορά. Δεν ζητήσαμε εμείς σαν Αρχή να αποκλειστεί κανένας.»

Ακολούθως η Πρόεδρος της Αρχής, ζήτησε από όλους τους παριστάμενους να αποχωρήσουν από την αίθουσα, έτσι ώστε η Αρχή να συζητήσει την υπόθεση και να λάβει σχετική απόφαση. Σχετικά με τις γραπτές θέσεις του Ιδρύματος όπως διατυπώνονται στη γραπτή αγόρευση του κ. Τσάρκατζη, ημερομ. 23.9.2021, αλλά και τις προφορικές θέσεις του Ιδρύματος όπως εκφράστηκαν ενώπιον της Αρχής, σημειώνονται τα ακόλουθα:

Αναφορικά με τον ισχυρισμό όπως διατυπώνεται στην παράγραφο 2 της γραπτής αγόρευσης για σκοπούς επιβολής διοικητικής κύρωσης του Δικηγόρου του Ιδρύματος, κ. Α. Τσάρκατζη (Χρίστος Πατσαλίδης Δ.Ε.Π.Ε.), ημερομ. 23/9/2021, η Αρχή δέχεται το γεγονός ότι το ΡΙΚ είχε την υποχρέωση ως μέσο που προάγει την πολυφωνία και όλες τις απόψεις, να μεταδώσει και να μεταφέρει την άποψη όλων των μερών. Ωστόσο, η Αρχή απορρίπτει τον ισχυρισμό ότι επειδή επρόκειτο για δελτίο ειδήσεων στα πλαίσια του οποίου οι ενδιαφερόμενοι και/ή εμπλεκόμενοι εξέφρασαν τις απόψεις τους για το συγκεκριμένο θέμα δεν θα ήταν ορθό από το ΡΙΚ να επιβάλει έστω έμμεσα στα πρόσωπα που προέβαιναν σε δηλώσεις πως θα διατυπώσουν τις απόψεις τους και/ή να επηρεάσει αυτά στις δηλώσεις τους. Η Αρχή υπογραμμίζει ότι είναι ευθύνη του ΡΙΚ να μεριμνά και να φροντίζει για το ύφος και τον τρόπο έκφρασης όσων ατόμων προβάλλει και να προπαρασκευάζει με ευαισθησία ιδιαίτερα τα δελτία ειδήσεων, ώστε να αποτρέπεται η πρόκληση μίσους.

Περαιτέρω, η Αρχή τονίζει ότι σε καμία περίπτωση δεν επιθυμεί να στερήσει ή να περιορίσει το δικαίωμα ελευθερίας έκφρασης οποιουδήποτε. Ωστόσο, είναι απαραίτητο το δικαίωμα της ελευθερίας έκφρασης γνώμης να ασκείται πάντοτε στο πλαίσιο της κείμενης ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας, που ορίζει το σεβασμό στα ανθρώπινα δικαιώματα και αποκλείει τη ρητορική μίσους. Η αναφορά και ο χαρακτηρισμός «σαβούρα» που αποδίδεται σε ανήλικους ασυνόδευτους πρόσφυγες στις δηλώσεις στο πλαίσιο ρεπορτάζ, το οποίο επαναλαμβάνεται ότι θα έπρεπε να προπαρασκευαστεί με ευαισθησία και με τέτοια προσοχή, ώστε να αποκλείεται η έκφραση εκφράσεων που προκαλούν το μίσος, είναι απαράδεκτη και κατακριτέα.

Η Αρχή εμφαντικά επαναλαμβάνει ότι στηρίζει την ελευθερία έκφρασης και την ελευθεροτυπία, η προστασία και η ενίσχυση των οποίων αποτελούν κεντρικό άξονα των εργασιών της και θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα σε κάθε ευνομούμενη πολιτεία. Η Αρχή δεν περιορίζει την ελευθερία έκφρασης οποιουδήποτε, αλλά οριοθετεί το θεμιτό πλαίσιο άσκησης του δικαιώματος αυτού, ώστε ταυτόχρονα με την άσκησή του να μην παραβιάζονται ή να βλάπτονται τα δικαιώματα άλλων ατόμων. Αυτό άλλωστε αποδεικνύεται μέσα από τη δράση και τις αποφάσεις της Αρχής. Η προβολή θέσεων και/ή απόψεων μέσα από τα ραδιοτηλεοπτικά προγράμματα αποτελεί ένα πολύ σημαντικό μέσο ώστε τα ΜΜΕ να επιτελέσουν το ρόλο τους ως κοινωνικοί παρατηρητές και να συνεισφέρουν, με το δικό τους τρόπο στο δημόσιο διάλογο. Παρόλα αυτά, η Αρχή υπογραμμίζει και την ανάγκη σεβασμού και την ευθύνη των παραγωγών να διασφαλίζουν ότι τα προγράμματα που μεταδίδουν βρίσκονται εντός του πλαισίου που καθορίζει η

νομοθεσία και εν πάση περιπτώσει δεν προάγουν αλλά καταπολεμούν το μίσος και κάθε έκφραση ρατσιστικής συμπεριφοράς.

Αναφορικά με τους ισχυρισμούς όπως διατυπώνονται στις παραγράφους 3 – 5 της γραπτής αγόρευσης για σκοπούς επιβολής διοικητικής κύρωσης του Δικηγόρου του Ιδρύματος, κ. Α. Τσάρκατζη (Χρίστος Πατσαλίδης Δ.Ε.Π.Ε.), ημερομ. 23/9/2021, και πέραν των όσων έχουν παρατεθεί εκ μέρους της Αρχής πιο πάνω, η Αρχή σημειώνει ότι στην παρούσα υπόθεση εξετάζει όχι την πληρότητα ή/και αντικειμενικότητα του ρεπορτάζ αλλά τον τρόπο με τον οποίο εκφράστηκαν οι διάφορες απόψεις. Η Αρχή δεν αμφισβητεί ότι πρόθεση του Ιδρύματος ήταν η παράθεση και μετάδοση όλων των απόψεων περί του συγκεκριμένου ζητήματος, ωστόσο αμφισβητεί έντονα τον τρόπο και το ύφος διατύπωσης κάποιων απόψεων.

Η Αρχή εμφαντικά σημειώνει ότι η προβολή και παρουσίαση διάφορων και διαφορετικών, ενίοτε εκ διαμέτρου αντίθετων, απόψεων αποτελεί απαραίτητο δομικό στοιχείο της δημοκρατίας, συμβάλλει στον πλουραλισμό και στην πολυφωνία και ενίοτε καθίσταται αναγκαία για την πρόοδο και ανάπτυξη. Ωστόσο, η έκφραση διαφωνίας και η κριτική θα πρέπει πάντα να λαμβάνει χώρα στο πλαίσιο που ορίζει ο Νομοθέτης.

Η Αρχή δεν αμφισβητεί ότι απαραίτητο συστατικό και προϋπόθεση κάθε δημοκρατικού πολιτεύματος είναι η διασφάλιση του δικαιώματος της ελευθερίας του λόγου και της έκφρασης, η οποία προστατεύεται ως κόρη οφθαλμού. Εξάλλου η ελευθερία του λόγου αποτελεί συνταγματικά κατοχυρωμένο δικαίωμα στην Κυπριακή Δημοκρατία για κάθε πολίτη (άρθρο 19). Ωστόσο, είναι επίσης δεκτό ότι ακόμη και η ελευθερία του λόγου και της έκφρασης έχει όρια και δεν ασκείται ανεξέλεγκτα, προκειμένου να επιτευχθεί η κοινωνική αρμονία και η ομαλή κοινωνική συμβίωση. Είναι δεκτό ότι ακόμη και η ελευθερία της έκφρασης και του λόγου έχει όρια και σε αυτήν τίθενται περιορισμοί, οι οποίοι στοχεύουν στη διαφύλαξη εξίσου σημαντικών δικαιωμάτων των (συν)ανθρώπων. Το δικαίωμα ελευθερίας της έκφρασης δέχεται περιορισμό στην περίπτωση που υπάρχει ανάγκη για προστασία και στη συγκεκριμένη, υπό εξέταση, περίπτωση διαφαίνεται ανάγκη προστασίας συγκεκριμένων πολιτών από τον απαξιωτικό χαρακτηρισμό «σαβούρα» που λέχθηκε στο υπό εξέταση πρόγραμμα.

Αναφορικά με τον ισχυρισμό, όπως διατυπώνεται στην παράγραφο 6 της γραπτής αγόρευσης για σκοπούς επιβολής διοικητικής κύρωσης του Δικηγόρου του Ιδρύματος, κ. Α. Τσάρκατζη (Χρίστος Πατσαλίδης Δ.Ε.Π.Ε.), ημερομ. 23/9/2021, περί διαρρεύσαντος χρόνου η Αρχή επαναλαμβάνει περί του ζητήματος τα όσα σημείωσε η Πρόεδρος, κ. Ρόνα

Κασάπη, κατά την ενώπιον της Αρχής διαδικασία. Επιπλέον, η Αρχή σημειώνει επί του θέματος ότι εξετάζει υποθέσεις και επιβάλλει διοικητικές κυρώσεις ακολουθώντας τις διαδικασίες, όπως αυτές καθορίζονται από τη νομοθεσία της. Ταυτόχρονα ως διοικητικό όργανο οφείλει να συμμορφώνεται προς τις πρόνοιες του περί των Γενικών Αρχών του Διοικητικού Δικαίου Νόμου 158 (I)/99 και την υπάρχουσα νομολογία των κυπριακών Δικαστηρίων σε πλείστα όσα θέματα, όπως σύνθεσης και λήψης αποφάσεων κατά τα διάφορα στάδια της ενώπιον της διαδικασίας. Το διοικητικό όργανο πρέπει, σύμφωνα με το άρθρο 10 του περί των Γενικών Αρχών του Διοικητικού Δικαίου Νόμου, να ασκεί την αρμοδιότητά του μέσα σε εύλογο χρόνο. Ο εύλογος χρόνος δεν είναι έννοια αμιγώς χρονολογική. Ο καθορισμός του εύλογου χρόνου, σύμφωνα πάντα με το άρθρο 10 του εν λόγω Νόμου, εξαρτάται από τις εκάστοτε ειδικές συνθήκες.

Περαιτέρω, η Αρχή προσθέτει ότι στην υποδειχθείσα από τους δικηγόρους του οργανισμού υπόθεση **Αντώνης Βασιλείου ν. Δημοκρατίας Ποινική Έφεση αρ. 6937** (εκτός του ότι αυτή αναφέρεται σε ποινικές υποθέσεις, όπως σαφώς συνάγεται από το περιεχόμενό της) ο λόγος για τον οποίο συνήθως προσμετρά η καθυστέρηση είναι η μεταβολή των συνθηκών του παραβάτη, κάτι που προφανώς δεν ισχύει στην παρούσα υπόθεση.

Λαμβάνοντας υπόψη τα πιο πάνω όπως και το μεγάλο αριθμό υποθέσεων που η Αρχή καλείται να εξετάσει, αλλά και το γεγονός ότι στην εξέταση της συγκεκριμένης υπόθεσης συνέτρεχαν ιδιαίτεροι και έκτακτοι λόγοι (βλέπε έξαρση πανδημίας COVID 19 και τα περιοριστικά μέτρα για αντιμετώπισή της) που δικαιολογούν το διαρρέυσαν διάστημα από τη διάπραξη της επίδικης παράβασης μέχρι την τελική απόφαση της Αρχής, η Αρχή απορρίπτει το σχετικό ισχυρισμό του Ιδρύματος.

Αναφορικά με τη θέση που εξέφρασε ο κ. Χατζηπαναγής περί ύπαρξης ευρύτερου θέματος εξαιτίας της εκλογής του ΕΛΑΜ και για τις αναφορές του στην Επιτροπή Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας, η Αρχή επαναλαμβάνει εμφαντικά τα όσα σημείωσε η Πρόεδρος της κατά την διαδικασία ενώπιον της Αρχής, ότι δηλαδή η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου και η Επιτροπή Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας είναι ξεχωριστά σώματα και οι αποφάσεις του ενός δεν δεσμεύουν, ούτε καθορίζουν, ούτε επηρεάζουν και ούτε δύναται να επηρεάσουν τις αποφάσεις του άλλου. Περαιτέρω, η Αρχή σημειώνει ότι σέβεται τις εργασίες της Επιτροπής Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας, ωστόσο αυτές δεν μπορεί να αναφέρονται ως αντισταθμιστικός παράγοντας των όποιων διαδικασιών ή/και ενεργειών ή/και αποφάσεων της Αρχής.

Η Αρχή κρίνει χρήσιμο να υπογραμμίσει ακόμα μια φορά ότι αντιτίθεται σθεναρά σε οτιδήποτε συνιστά λογοκρισία καθώς η λογοκρισία δεν προσιδιάζει σε δημοκρατικά και φιλελεύθερα καθεστώτα και επαναλαμβάνει ότι τα Μέσα όχι μόνο έχουν δικαίωμα αλλά και οφείλουν να μεταφέρουν κάθε τι που αποτελεί είδηση και συμβάλλει στη δημιουργία σφαιρικής άποψης στην κοινή γνώμη. Ωστόσο, καθίσταται αναγκαίο το δικαίωμα αυτό να ασκείται στο πλαίσιο της κείμενης νομοθεσίας και να αποφεύγονται οι οποιοδήποτε χαρακτηρισμοί ή και λεκτικό που προκαλεί μίσος στη βάση φυλής, εθνικότητας, θρησκείας.

Η Αρχή αναγνωρίζει και προστατεύει το δικαίωμα της ελευθερίας της έκφρασης κάθε πολίτη και περιφρουρεί την ελευθεροτυπία, σε καμία όμως περίπτωση δεν δικαιολογεί ούτε μπορεί να δικαιώσει τη λεκτική παρεκτροπή, ιδιαίτερα όταν αυτή γίνεται από τη δημόσια ραδιοτηλεόραση. Η Αρχή υπενθυμίζει και τονίζει εκ νέου ότι κάθε αναφορά που γίνεται από τους ραδιοτηλεοπτικούς δείκτες οφείλει να είναι κατάλληλη, να διέπεται από σεβασμό προς τα ανθρώπινα δικαιώματα του κάθε πολίτη, να ανταποκρίνεται στο ποιοτικό επίπεδο που επιβάλλει η κοινωνική αποστολή της ραδιοτηλεόρασης και η πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας και οπωσδήποτε να μην χρησιμοποιείται η γλώσσα με τρόπο που να προκαλείται το μίσος στη βάση διαφορετικής φυλής ή διαφορετικής θρησκείας ή διαφορετικής εθνικότητας.

Περαιτέρω, η Αρχή επαναλαμβάνει τα όσα καταγράφονται στην Απόφασή της ημερομ. 22/5/2019 και υπογραμμίζει εκ νέου την αναγκαιότητα όπως τα προγράμματα και ιδιαίτερα τα δελτία ειδήσεων που προβάλλει η δημόσια ραδιοτηλεόραση να σέβονται και να τηρούν την κείμενη ραδιοτηλεοπτική νομοθεσία και να μην προκαλούν μίσος εξαιτίας διαφορετικότητας στη φυλή ή τη θρησκεία ή την εθνικότητα. Πολυάριθμες έρευνες καταδεικνύουν το σημαντικό ρόλο και τη δυναμική παρουσία που κατέχει η τηλεόραση στη ζωή των ανθρώπων και ιδιαίτερα των παιδιών (Livingston & Bovill, 1999) αλλά και την επίδραση που έχει στην κοινωνική τους συμπεριφορά, αφού αποτελεί εργαλείο για ερμηνεία και κατανόηση της κοινωνίας και διαμορφώνει τη συνείδηση και την εμπειρία τους (Pine & Nash, 2002). Ως εκ τούτου, η Αρχή αναμένει όπως το Ίδρυμα δεν παραβιάζει τη σχετική νομοθεσία.

Η Αρχή επαναλαμβάνει ότι εξ ορισμού η δημόσια ραδιοτηλεόραση και εξαιτίας της φύσης και της αποστολής της οφείλει να χαρακτηρίζεται από αυξημένη ευαισθησία αναφορικά με τα προγράμματα που προβάλλει. Ο καθορισμός του περιεχομένου του προγράμματος της δημόσιας ραδιοτηλεόρασης πρέπει να διέπεται από ευαισθησία, αυξημένη προσοχή και αμέριστη επιμέλεια αναφορικά με την καταλληλότητά του. Η Αρχή επαναλαμβάνει ότι το

Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου έχει ύψιστη υποχρέωση να επιδεικνύει πάντοτε προσοχή στην προετοιμασία των προγραμμάτων, συμπεριλαμβανομένων των ρεπορτάζ που προβάλλει.

Ενόψει των ανωτέρω η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, αφού έλαβε υπόψη της όλα τα ενόπιόν της στοιχεία, τη φύση και τη σοβαρότητα της παράβασης αποφασίζει να επιβάλει στο Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου (Τηλεοπτική εκπομπή Ρ.Ι.Κ. Ένα), για την παράβαση που έγινε στις 3/8/2018, το διοικητικό πρόστιμο των **€5000**.

Το Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου καλείται να εμβάσει προς την Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου το διοικητικό πρόστιμο των **€5000** που του έχει επιβληθεί μέσα σε τριάντα (30) μέρες από την κοινοποίηση σ' αυτόν της παρούσας απόφασης.

Η Αρχή εφιστά την προσοχή του Ιδρύματος σε πιθανές παρόμοιες, μελλοντικές παραβάσεις εκ μέρους του.

(Ρόνα Κασάπη)
Πρόεδρος
Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου